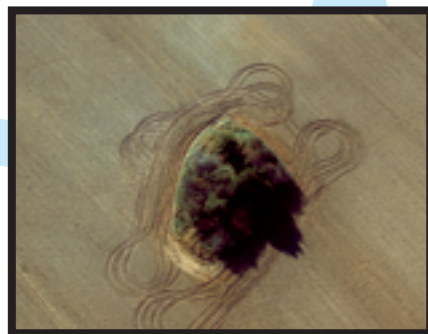

Fotografujeme za letu

Fotografování z ptačí perspektivy je nesmírně lákavé počinání a skoro každý někdy zkusil fotografovat z dopravního letadla. Mnohem zajímavější výsledky však přináší fotografování ze sportovního letadla, z vrtulníku, z balonu... Stále větší popularitu získává fotografování z leteckých modelů... Letěte a fotografujte s námi!

Krajina letecky

Pokušení fotografovat krajinu z letadla odolá málokdo, pokud jsou k tomu možnosti. Od v podstatě náhodných snímků se odlišují záběry vytvářené s jasným cílem. Krajina z ptačí perspektivy může vypadat jako geometrický obrazec, v čistě krajinářské letecké fotografii totiž často estetický účín převažuje nad informační cenou záběru. Na získávání informací při letu nad krajinou se specializuje hlavně letecká fotografie. Nad jejími výstupy mohou jásat především vojáci, ale třeba i archeologové.

Pozemní objekty z ptačí perspektivy

Potřeba fotografovat nějaký konkrétní objekt z výšky roste ze strany měst a zejména podniků rok od roku. Nejde jen o kalendáře a reklamní prospekty, ale často žadatelé chtějí mít nevšední snímek na web. Pořizováním podobných záběrů se živí řada firem, které mohou fotografovat podle účelu zakázky z letadel, vrtulníků, dvoumístného motorového rogalu nebo i z motorového padáku. A některé dokonce mohou využít létající modely s fotopřístrojem, které mají výhodu práce z poměrně malých výšek.

Fotografujeme létání ze vzduchu

Letecké společnosti i balonoví nadšenci a lidé s rogaly a milovníci sportovního létání oceňují záběry svých strojů za letu. Všichni ti báječní muži na létajících strojích vědí, že takové fotografování není jednoduché, mnohem snazší je fotit letadla ze země. I když dostat například tři dopravní letadla od stejné společnosti do jednoho záběru je pěkný oříšek organizační i tvůrčí... Fotografování létání má z našich tří skupin nejvíc úskalí.

Jako letecká fotografie se v širším smyslu označují snímky vytvářené z různých těles vznášejících se nad zemí (tedy včetně vzducholodí, balonů, raket), v užším smyslu pouze z letadel. Jde o velmi rozrůzněnou oblast fotografické činnosti, zahrnující rozsáhlé spektrum od amatérské a zájmové letecké fotografie po vysoce profesionální automatizované pořizování snímků pro zpravodajské účely a fotogrammetrii.

1. Na snímku je okolí jízdní u Hluboké. Fotografováno Pentaxem 6 × 7 na diapozi-
tiv Kodak z letadla L60
Brigádýr roku 1992.
Dynamická křivka,
kontrast barevných
ploch a lidských stop
dávají fotografii mí-
mořádné kouzlo, které
se ocení zejména ve
velkém zvětšení.

3. Stožáry vysílače
u Českého Brodu
jsou významným ob-
razovým akcentem.
Snímek vznikl z výšky
asi 250 m z letadla
Z526 Trenér. Technic-
ké parametry záběru
jsou Canon EOS 1Ds
+ objektiv 24–70/2,8.
Polarizační filtr není
všemocný, opar v po-
zadí vždy neodstraní,
ostatně modrý nádech
v tomto případě zají-
mavě obzor rámuje.

Krajina letecky

Letecká fotografie krajiny se může stát fascinující zálibou, která může fotografa nesmírně přitahovat až k jisté závislosti. Je to ten typ přitažlivosti, jakým si fotografa získává i podvodní fotografie...

Autorem všech snímků na této dvoustraně je © Rudolf Jung.

Hledání stanoviště

Krajinářskou leteckou fotografii je možné fotografovat téměř ze všeho, co dostane fotografa nebo jen jeho foto-
přístroj do vzduchu. To, v čem letí nebo se vznáší, do značné míry ovlivňuje podobu snímku. Jde především o různé možnosti výšky nad terénem a různé úhly optické osy přístroje ve vztahu k terénu. Záleží samozřejmě také na zá-
měru autora a konfiguraci terénu, který hodlá zobrazovat. Ale v zásadě má dosti volné možnosti, pokud nejde o úplně konkrétní zakázku.

2. Fotografii s názvem Běchovická pole vytvořil Rudolf Jung v roce 2004. Fotografováno Canonem EOS 1N s objektivem Tokina 28–70/2,8 na negativ Fujii. Civilizační aktivity člověka z výšky vypadají obvykle úplně jinak než ze zemského povrchu. Vidět je a zachytit neumí každý.

Světelné podmínky

Letecká fotografie je velmi odvislá od počasí a ročního období. Má-li se fotografovat krajina z větší výšky, musí být jasno s dobrou dohledností. Z technického hlediska se fotograf

leteckých krajinářských pohledů musí někdy vypořádávat s proměnlivou intenzitou osvětlení v ploše záběru, když části krajiny jsou zastíněné mraky a části přímo nasvětlené. Důležitá pro vzhled krajiny je i denní doba záběru: v poledne je krajina jiná než v podvečer, kdy stíny v terénu mají významný modulační efekt. Kvůli oparu není vhodné ráno. Nejsvěžěji vypadá krajina z výšky v dubnu až červnu.

Největší úskalí

Snímky pořízené za horšího počasí ztrácí svou kvalitu s rostoucí výškou, z níž byly vytvořeny. Se sníženou dohledností dochází i k barevným posunům. Vedle požadavku dobré viditelnosti může mnohé lety zrušit silný nárazový vítr. Rychle letící fotografovo stanoviště klade velké nároky na rozhodnost, při vzniku snímku může hrát svou roli náhoda, kterou eliminuje pouze fotografova zkušenost.

4. „Krajina s remízkou“ patří mezi rané krajinářské letecké snímky Rudolfa Junga. Hra oráče získává ze vzduchu úplně jiný rozměr a smysl. Fotografováno z výšky 80–100 metrů z letounu L60 Brigádýr.

Fotografická výzbroj

Při volbě fotopřístroje pro letadlo je nutné si uvědomit, že jeho hmotnost při přetížení, které navíc není konstantní, může být pro fotografa problém. Jistěže je středoformátový přístroj s filmem nebo čipem kvůli detailům vhodnější, ale preferujeme spíše vybavení s co nejnižší možnou hmotností.

Záleží taky na tom, v čem budeme létat. Na výměnu objektivu za letu bych se moc nespolehal... Autofokus je při fotografování ze vzduchu nejlepší vypnout.

Z filtrů je určitě vhodný polarizační. Pokud jde o filmy, vhodné jsou velmi jemnozrné a negativní.

KDE SE MŮŽE VYUŽÍT LETECKÁ FOTOGRAFIE, JEJÍ VÝHODY

- Neobvyklý pohled zobrazí skutečnost jinak, než je běžné, což může být atraktivní třeba v propagaci a prezentaci. Také proto, že z výšky všechno vypadá „uklizeně“.
- Pohled z výšky může být jedinou možností, jak zobrazit nepřístupná místa nebo velké výrobní či nákupní komplexy.
- Pohled z ptáčích perspektiv může být někdy jedinou možností, jak něco podstatného sdělit ob-
razem beze slov (dálniční křižovatka).
- Pohled z výšky pro svou jasnost a přehlednost se ocení při plánování v terénu a při výstavbě, může být podkladem pro projektování.
- Pohledy z ptáčích perspektiv pomáhají v řadě vědeckých oborů od výzkumu starého osídlení v archeologii po geologii, zemědělství, pedologii...

5. Hotel Hilton v Praze na někdejším Těšnově. Ztvárnění některých nových staveb a úpravy jejich okolí jako by přímo předpokládaly pohledy na výšky. Zakázka fotografovaná z vrtulníku na kinofilm Canonem EOS 1N.

7. Efektív snímek Hlavního nádraží v Praze dokazuje, že je třeba volit vedle vhodného úhlu zobrazení i příhodnou denní dobu. Stíny jsou tu ideální. Fotografováno z vrtulníku Canonem EOS 1N + Tokina 28-70/2,8 na diapozitiv Kodak.

LETECKÁ FOTOGRAFIE A POČASÍ

Letecká fotografie je na dobrém počasí závislá! Ideálem je jasná obloha, případně někde vysoko může být řídká oblačnost. Mraky mohou snímky komplikovat, protože vytvářejí na zemi zastíněné plochy. Nejlépe se u nás letecky fotografuje v dubnu až červnu. Pro fotografování objektů je nejvhodnější denní čas kolem poledne, kdy jsou stíny minimální a neruší. Naopak u krajiny šikmé stíny podvečera mohou snímek výrazně obohatit. Efektivní může být i čas před západem slunce (pokud je letadlo poblíž letiště...). Nevhodnou dobou pro letecké fotografování je ráno a dopoledne, kdy krajinu ruší opar a ten s přibývajícím výškou podstatně snižuje viditelnost. U zakázky si fotograf musí hlídat předpovědi počasí a musí se naučit jim rozumět, neboť organizuje letovou akci, jejíž odstartování stojí peníze.

Pozemní objekty z ptačí perspektivy

Vyfotografovat svůj dům z výšky není cenově nedostupné a už vůbec není nereálné fotografovat z výšky svůj podnik nebo místo, kde mají vyrůst nové domy. Vidět historické hrady a zámky z ptačí perspektivy znamená nové okouzlení architekturou, na snímcích měst z výšky vidíme logiku jejich uspořádání...

Autorem všech snímků na této dvoustraně je © Rudolf Jung.

snímku a celkové atmosféry. Ideální je, když nejvhodnější roční dobu a čas dne fotograf volí podle svých zkušeností a optima pro zachycení objektu. Jasno a dobrá dohlednost je často předpokladem pro kvalitní snímek a mohou nastat situace, kdy se na takové podmínky čeká několik týdnů. Fotograf musí sledovat předpovědi počasí a rozumět jim.

Největší úskalí

Fotografování z letadla má mnoho úskalí. Patří k nim i typ letadla, dolnoplošník má výhodu oproti hornoplošníku, který se ale zase víc hodí pro fotografování z vět-

ších výšek a z něhož se dá bez problémů fotografovat z přímého letu. Příslušný objekt se z dolnoplošníku zpravidla fotí ze zatačky s vysokým náklonem a zcela jistě se při tom zažije také pocit přetížení, což vyžaduje pro fotografa určitý cvik v koordinaci pohybu a držení přístroje. Čisté sklo kabiny a tmavé oblečení je nezbytné. Vrtulník má zase svá jiná specifika, výhoda je, že u některých typů se dá fotit skutečně svisle.

Fotografická výzbroj

Podmínky vybavení jsou stejné jako u letecké fotografie krajiny, jen je raději třeba počítat s filmy vyšších citlivostí (ISO 400), resp. s nastavením vyšší citlivosti u digitálů a fotit s prioritou času. Vhodným doplňkem výbavy je polarizační filtr. Je-li možnost výběru u zoomů, je třeba volit zoom s ovládním otočným prstencem, nikoli na tah.

Hledání stanoviště

Volba vhodného prostředku musí vycházet z faktu, kde a proč má být daný snímek pořízen. Podle místa a konfigurace terénu se pak volí třeba sportovní letadlo, vrtulník, ultralehké letadlo, dvoumístné motorové rogalo nebo motorový padák, který má nízkou rychlost a velmi dobrou manévrovací schopnost. Větší výška než 3 km je pro dokumentaci konkrétního objektu už zpravidla neúčelná... Snímání z malých výšek řeší nejefektivněji dálkově ovládané nosiče s fototechnikou na palubě, které se pohybují v rozpětí až do 400 metrů. Jedná se o modely letadel i vrtulníků.

6. Úkolem bylo fotografovat křížení na hradecké dálnici u Poděbrad. Dálniční řešení bývají z výšky často velmi fotogenická, tady byl jen problém s termínem a počasím. Fotografováno z L60 Brigádýr přístrojem Hasselblad 500CM, objektiv 50/4, na negativ KODAK GPX.

Světelné podmínky

Volba světelných parametrů má zásadní význam pro hodnocení kvality

8. Pohled od jihozápadu na Pražské výstaviště Letňany měl vzniknout v okamžiku, kdy u areálu bude nejvíce návštěvníků, potažmo i aut na přilehlém parkovišti. Byl určen den i hodina tři neděle dopředu. Počasí nebylo ideální, ale záběr se podařil, jen se startem se čekalo až na odchod mraků. Fotografováno Canonem EOS 1Ds s objektivem 24-40/2,8.

TIP

Výstava Francouze Yanna Arthuse Bertranda Země krásná neznámá - Planeta pohledem shůry, která do 31. října je zdarma k pokochání na pražské Kampě pod širým nebem.

9. Skupina Trenérů u Zbraslavic byla fotografována Canonem EOS Ds při ISO 100 na 1/400 s clonou 8.

JAK FOTOGRAFOVAT VRTULE ZA LETU

Nevypadá příliš dobře a logicky, když letící letadlo má vrtuli zobrazenou ostře. Fotograf, který ve vzduchu používá obvykle kratší časy, tu musí zvolit čas delší. Zkušenost říká, že k zobrazení uzavřeného kruhu točící se vrtule je nejvhodnější čas 1/250 s. Na tomto snímku musela být použita dokonce 1/400 s, což – jak ukazuje záběr – je mezní hodnota k tomuto případu zobrazení.

Největší úskalí

Objekt se sice nachází v dosahu přirozeného světla, ale obvykle je v rychlém pohybu stejně jako stanoviště fotografa. Na rozdíl od klasické krajiny není tu

Fotografujeme létání ze vzduchu

Fotografovat letadla z jiných letadel letících poblíž je nejnáročnější a svým způsobem nejatraktivnější sférou letecké fotografie. Většinou se samozřejmě jedná o letadla sportovní a fotografovo nasazení a odvaha mohou dosahovat nevšedních parametrů.

Autorem snímků 9–12 na dvoustraně je © Rudolf Jung, foto 13 © Radek Typlt.

Volba stanoviště

Létající stroje ze vzduchu se obvykle fotografují podle principu svůj k svému neboli balon fotografuje další balon, sportovní letadlo svého kolegu, vrtulník vrtulník. Zejména fotografování balonů ze vzduchu působí na pohled velmi atraktivně, velmi cenné však bývají snímky letadel z letadel.

10. „Kranich nad Zbraslavicemi“. Nevšední pohled vznikl tak, že se fotograf poněkud povytáhl z kabiny větroně. Díky tomu je její část v záběru patrná, což dává snímku skvělou hloubku a bizarnost.

Světelné podmínky

Na rozdíl od fotografování krajiny a některých objektů z ptáčích perspektivy, kdy na nejlepší světlo je nutné počkat, je fotografování letících objektů z výšky, pokud jde o světlo, poněkud svobodnější. Ale je tady řada dalších faktorů, jejichž zvládnutí není jednoduché.

11. Skupina L60 Brigádýr při show na Aviatické pouti nad letištěm v Pardubicích. Je zjevné, že fotograf odmontoval část kabiny a fotografoval (do půli stehem) zvenku. Nevšední situace, nevšední světelná atmosféra. Fotografováno Canonem EOS 1N s objektivem 28/2,8 na negativ Kodak 200.

12. Historický větroň VT 116 Orlík v ostré zatáčce nad letištěm ve Zbraslavicích. Sklon obzoru jako by korespondoval se záklonem letounu. Fotografováno Pentaxem MX, objektiv 50/1,4, diapozitiv Fuji.

žádné pravidlo, že by obzor musel být vodorovný, naopak různé úhly k horizontu mohou dát snímku další dynamický faktor (foto 12). Pokud jde o expoziční čas zachycení vrtulí u letadel – viz foto 9.

Fotografická výzbroj

O fotografickém vybavení pro fotografování letících objektů platí stejné možnosti jako u fotografování objektů na zemi. Výhodou je kvalitní digitál s větším snímačem nebo digitální zadní stěna středofarmátového přístroje. Pokud jde o film, vhodnější je barevný negativ, který má větší expoziční pružnost než diapozitiv.

13. Členové aeroklubu Mladá Boleslav při seskoku. Foceno ze dveří anduly neboli An-2, fotoaparátem Fuji FinePix S7000 1/450 sekundy při cloně 5,6 při ISO 400. Foto Radek © Typlt.

Autoportrét Rudolfa Junga.

Technika pro leteckou fotografii

Rudolf Jung patří v současné době k našim nejvýznamnějším fotografům, kteří se věnují tematice letectví. Léta od patnácti let a právě létání ho přivedlo k fotografii a posléze i k vystudování fotografie na FAMU (1994). Již o rok později měl velkou výstavu svých převážně leteckých snímků v Národním technickém muzeu.

Rudolf Jung (*1954) vystudoval fotografii na FAMU (1994). Od roku 1995 pracuje jako vedoucí fotooddělení v České televizi. Vedle letecké fotografie se věnuje reklamní, portrétní a krajinářské fotografii. Je členem Asociace profesionálních fotografů. Jeho práce byly uveřejněny v mnoha časopisech a odborných publikacích. Kontakt: rudolf.jung@ceskatelevize.cz

Jaké používáte fotografické přístroje pro leteckou fotografii?

➔ Pokud to bylo na filmy, tak Canon EOS 1N a Hasselblad 500CM. Používal jsem také Pentax 67, ale ten byl pro leteckou fotografii velmi nepraktický. Má velmi velkou komoru, kudy se pohybuje zrcadlo a film, a tak se uvnitř fotoaparátu vytváří podtlak, který vyduje film směrem k objektivu, a celý střed obrazu je neostrý, pochopitelně jen v případě, kdy jste s přístrojem v pohyblivém se proudě vzduchu, a to jsem byl asi stále... Dnes používám Canon EOS 1Ds.

Důležité je neriskovat.

Jak říkal jeden náš kolega – hrdinů jsou plné hřbitovy...

Jaké používáte objektivy?

➔ Nejraději používám základní objektivy, to je u 6 × 6 cm 80 mm a u kinofilmu 50 mm.

Jaké doplňující příslušenství?

➔ U Hasselbladu je to kazeta na 24 snímků a ještě několik na 12 snímků 6 × 6 cm. Na výměnu filmů v mnoha případech není tolik času a také prostoru. Je

důležité, aby přístroj v ruce dobře seděl a aby se od vás neodpoutal – takže handgrif a přivázat k ruce. Kinofilmový přístroj a digitál mají madlo a opět u nich mám řemínek namotaný na zápěstí. Kromě toho používám bezpečnostní pás, když jsem mimo letadlo, tak se vážu. Padák nepoužívám, může se za letu o cokoliv otevřít a je problém.

Jaký používáte fotomateriál?

➔ Ten se odvíjí od zakázky. Vycházím z toho, co si zákazník přeje. Pořád to je hlavně barevný negativ, v devadesátých letech to byly diapositivы, protože v té době ještě u nás nebyly tak kvalitní skenery.

Jaké je vaše mateřské letiště a nejoblíbenější letadlo pro fotografování?

➔ Mojí domovskou stanicí je Aeroklub Zbraslavice (www.lkzb.cz). Je to úžasné místo se spoustou úžasných lidí. Co se týká oblíbeného letounu, tak to byl L60 Brigádýr. Bohužel se náš aeroklub musel s tímto letadlem rozloučit, protože povinné pojištění na ně je tak vysoké, že ne-

bylo možné tuto částku z provozu letadla zaplatit. Je zvláštní, že pojištění letadel je u nás dražší než v jiných zemích EU směrem na západ.

Vaše nejzajímavější zakázka pro letecké fotografování?

➔ Nejzajímavější byla ta, kterou jsem si vymyslel sám, to byly ty letecké krajiny. Takže jsem fotografoval pro sebe

krajinné výseče se zajímavým barevným a lineárním reliéfem. Vznikaly z toho docela zajímavé kompozice. Je to vlastně činnost lidí, která se na té krajině projevuje, a nejzajímavější na tom je, že ji ti lidé většinou nikdy na vlastní oči nevidí... A jedna z posledních zakázek byla

CO MÁ V BRAŠNĚ RUDOLF JUNG

CANON EOS 1N

+ držadlo s akumulátorem. Je to pro mne trochu historie, protože v tomto formátu dávám dneska spíše přednost digitálu.

DVAKRÁT POLARIZAČNÍ FILTR

, za plexisklem kabiny nezbytnost a hodí se i k focení do větší dálky mimo kabinu...

velmi zajímavá a napínavá, to když jsem musel vyfotografovat Pražské výstaviště Letňany v konkrétní den a hodinu. Bylo to o fous, ale nakonec mi počasí přálo a mraky odpluly a mohl jsem fotografovat (viz foto 8).

Co fotografujete ze vzduchu nejraději?

➔ V poslední době letecké sporty, letadla. Krajinu jsem posunul na druhou kolej, ale nosím toto téma stále v podvědomí. Provozně je to dost finančně náročný obor. Pokud pro někoho fotografuji, účtují se mu i náklady na letadlo a nemohu tyto náklady zvyšovat pro svoje fotografování. To by bylo nefér.

Jakým způsobem finalizujete své letecké fotografie pro prezentaci?

➔ Dříve to byly fotografie na papíře, dnes se posílají náhledy e-mailem. Finále je CD nebo DVD...

Jakou základní radu byste dal zájemcům o letecké fotografování?

➔ Tři věci: mít s sebou vždy nabité baterie, poslouchat pokyny pilota, co je pro let ještě bezpečné, neriskovat. Jak říkal jeden náš kolega – hrdinů jsou plné hřbitovy...

15. Zápis do Guinnessovy knihy rekordů o největší počet větroňů tažených za jedním motorovým letounem. Foto Z. Lískovcová. Rudolf Jung letí 5. v řadě.

CANON EOS 1DS s objektivem Canon EF 24-70/2,8. Pro mne ideální digitál.

HASSELBLAD 500CM + hranol. Mám rád Hasselblad pro jeho dokonalost. A není náhoda, že jeho kolega kdysi fotil taky na Měsíci.

SLUNEČNÍ CLONA a Planar 80/2,8, základňák k Hasselbladu.

HANDGRIF neboli držák Hasselbladu – pro levou ruku

3× KAZETY na film 120, tedy na 12 snímků 6 × 6 cm

KAZETA pro film 220, tedy na 24 snímků 6 × 6 cm

OBJEKTIV Canon EF 50/1,4, pevné sklo, které při focení z výšky digitálem upřednostňuji.

OBJEKTIV SONAR 150/4 se sluneční clonou. Ta je samozřejmě nezbytná.

PILOT sedí v tomto případě vzadu.

MÍSTO PRO FOTOGRAFA je před ním, což je z fotografického hlediska výhodnější. U některých typů to však nejde a fotograf sedí vzadu, což je méně výhodné.

LETOUN má úzkou kabinu a fotograf je připoután popruhy. Tím je jeho manévrovací možnost omezená. Pokud by se odvážal, hrozí možnost „vystoupení za jízdy“...

ZEMĚ se při náklonu odkrývá a křídlo „ustupuje“. V horizontálním letu se s ním špatně fotografuje dolů, kolmo dolů pak už vůbec ne.

NEŽ USEDNETE DO KABINY

Fotograf, který nemá pozitivní vztah k létání a výškám, by si fotografování z letadla měl rozmyslet. Ideální je, když fotograf má taky nějaké minimum ze sportovního létání, když ví, o co jde...

- Budete mít jasný letový plán, ať se fotografuje cokoli; existuje zásada, že to, o čem se nedomluvíte na zemi, se na palubě už nedomlouvá!
- Vezmete si tmavé oblečení.
- Budete mít spolehlivého partnera pilota.
- Vyčistíte sklo, skrz které budete fotit.
- Hmotnost fotopotřeb bude rozumná.

17. Letoun Trenér (typ Z 226), důvěrně známý většině leteckých fotografů u nás. Foto © Radek Typl.

ČASTO KLADENÉ OTÁZKY

Proč je otočný prsteneček na zoomu pro leteckou fotografii praktičtější?

➔ Zoom s otočným prstencem vskutku pevně drží, zatímco zoom vysouvaný tahem vždycky požadované nastavení nedrží. Vibrace, přetížení, úplně svislý náklon zoomu – to všechno může vést k tomu, že se v požadovaném ohnisku neudrží. Bohužel.

Co s „oparem“?

➔ Takzvaný opar, správněji zákal, kouřmo, je označení pro určitý typ počasí denní a roční doby, teploty a vlhkosti. Z fotografického hlediska se projevuje jakousi modravou mlhou. Prvním protioparovým řešením je výběr vhodné doby k focení. Tedy nefotit ráno a dopoledne. S výškou opar stoupá. Poněkud ho může zmírnit UV nebo polarizační filtr, popřípadě pomůže i přechod studené fronty.

Proč fotografovat z balonu?

➔ Fotografování z balonu má určitou výhodu v tom, že fotograf má obvykle čas snímek promýšlet, nicméně problémem je omezená mobilita. *A tichý sen: plout s fotoaparát nad Prahou a středními Čechami vzducholodí...*

18. Vrtulník Bell 412HP z Helicopter show v Hradci Králové. Foceno ze dveří druhého vrtulníku. Foto © Radek Typl.

„Nejlepší je vrtulník,“

říkají někteří letečtí fotografové.

Proč dávají vrtulníku přednost?

- stabilní stanoviště fotografa
- možnost lépe připravovat záběr
- možnost otevřít boční dveře, nemusí se tudíž fotit přes sklo kabiny a v tomto případě lze bez problémů fotografovat kolmo dolů
- teoretická možnost u některých typů odklopit zadní rampu a fotit přirozeně zcela svisle.

19. Faktem je, že ze země se letadla mnohdy fotí jednodušeji a efektně, zejména z ochozu kontrolní věže... ISO 200, 1/600 sekundy, clonové číslo 8, ohnisková vzdálenost 50 mm. Foto © Radek Typl.

20. Klánovice na Google Earth. Zážitky s <http://earth.google.com/> mohou být nezapomenutelné a stačí sedět doma u počítače. Vpravo nahoře se ovládá přiblížení, od-
dálání, sklon plochy...

LETECKÁ FOTOGRAFIE NA INTERNETU

Hlavní domácí stránka: www.letectvi.cz

Zvlášť zajímavé (= oblíbené) webové odkazy:

<http://richard.ferriere.free.fr/index.html>

<http://video.aviacia.ru/>

http://www.alexisparkinn.com/welcome_to_the_inn.htm

<http://agency92.cz/galerie.php?a=akce&akce=18>

A ještě jedna trochu morbidní:

<http://www.skyfliers.com/nehody.php>

LETECKÁ FOTOGRAFIE Z MODELŮ

Velmi zajímavou metodou pro pořízení snímků z ptačí perspektivy je letecká fotografie z dálkově řízeného modelu letadla nebo vrtulníku. Výhodou je zejména snadné snímání z přízemních hladin, a pokud někdo potřebuje zakázkovou práci, tak se mu může zalíbit také cena.

Jak to funguje? (dle Wikipedie)

Model letadla nebo vrtulníku je vybaven obvykle digitálním fotoaparátem, speciálními přijímači a vysílačem videoobrazu z paluby modelu. Pomocí dálkového ovládání je ze země model pilotem naveden do požadovaného místa. Fotograf pak samostatným dálkovým řízením ovládá fotoaparát, úhel pohledu (nahoru/dolů, doprava/doleva), ohnisko (přiblížení/vzdálení) a parametry expozice. Vysílač videoobrazu přenáší obraz na zem, kde ho fotograf sleduje na monitoru. Po přistání modelu jsou digitální snímky přeneseny do počítače. Z modelů se samozřejmě mohou pořizovat také videozáběry. Není to báječné?

ZÁSADY PRO LETECKÉ FOTOGRAFOVÁNÍ

1 I když středofarmátový přístroj s filmem nebo čipem je kvůli detailům vhodnější, může být pro fotografa jeho větší hmotnost při přetížení, které se navíc mění, problém. Preferujeme tedy vybavení s co nejnižší možnou hmotností.

2 Výběr objektivu určuje plánovaný cíl fotografování. Výměna objektivu není ve vzduchu příliš praktická. U středofarmátových je kvůli hmotnosti vhodnější pevné ohnisko, u ostatních kvalitní zoom s otočným(!) prstencem nebo také pevné ohnisko, v obou případech základní nebo mírné portrétní.

3 Autofokus je při fotografování ze vzduchu nejlepší vypnout, neboť někdy u některých nastanou komplikace s ostřením přes sklo kabiny.

4 Pokud se fotí objekty na zemi, zaostří se manuálně na nekonečno.

5 Pro měření expozice pro objekty bez zachycení oblohy je nejlepší nejběžnější poměrové měření.

6 Je-li nutné fotografovat přes sklo/plexisklo, mělo by být čisté a fotograf by měl mít tmavé oblečení.

7 Na správné nastavení polarizačního filtru není vždy čas, ale jeho použití je velmi vhodné.

8 Pro fotografování objektů na zemi se obecně používá co nejkratší čas expozice při co nejnižší citlivosti, což však vyžaduje především jasno a slunečno. Nejdelší používaný čas bývá 1/500 s, přičemž samozřejmě záleží též na ohnisku objektivu.

9 Za nejvhodnější dobu k záběru objektů na zemi se považuje čas kolem poledne, ten ale není moc vhodný pro samotnou krajinu, která v poledním světle působí „placatě“. Pro krajinu bývá vhodný podvečer, kdy slunce modeluje její reliéf. Kvůli oparu není vhodné ráno.

10 Z ročních období se za nejvhodnější pro snímky krajiny považuje jaro.

11 Zvlášť působivé jsou snímky z ptačí perspektivy vzniklé zcela kolmo k zemi.

12 Je-li možnost vybrat si letadlo, lépe se fotografuje z dolnoplošníků. Pro fotografování velkých krajinných celků z větší výšky však může být výhodnější hornoplošník. Volba je i věcí osobního přístupu fotografa.

21. Pohádková lahůdka na konec: Bleriot XI Mikaela Carlsona ze Švédska, letěl 4. 6. 2006 z Pardubic do Chuchle (na památku legendárního Kašparaova letu). Foto © Radek Typl

Pavel Scheufler
www.scheufler.cz

